

هوالحق

با عنایت به تصوب **قانون جدید شوراهای حل اختلاف** در تاریخ ۱۴۰۲/۶/۲۲ و انتشار روزنامه رسمی آن در مورخ ۱۴۰۲/۸/۲۱ در راستای احترام به مخاطبان فرهیخته، علاوه بر این که چاپ جدید کتاب شرح فرمولاسیون آیین دادرسی مدنی (چاپ نهم) کاملاً منطبق با قوانین جدید خواهد بود، دارندگان چاپ‌های قبلی نیز می‌توانند موارد ذیل را در ارتباط با متن کتاب پس از برش، در صفحات مربوطه به عنوان اصلاحیه الصاق نمایند.

موارد قابل اعمال در جلد (۱) شرح فرمولاسیون آیین دادرسی مدنی در نظم تطبیقی با قوانین خاص

۱- صفحه ۱۹ و ۲۰ مواد ۱۸ و ۱۹ قانون سابق شورا به ماده زیر اصلاح شود:

ماده ۱۷ - در مواردی که در این قانون حکمی تعیین نشده است، آیین دادرسی و ترتیبات رسیدگی، صدور رأی و اجرای احکام دادگاه صلح حسب مورد تابع قوانین و مقررات حاکم بر دادگاههای حقوقی و کیفری است.

تبصره - ترتیب اقدامات سازشی در شورا مطابق آیین نامه ای تعیین می شود که ظرف سه ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون توسط معاونت حقوقی قوه قضائیه با همکاری وزارت دادگستری و مرکز تهیه می شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می رسد.

۲- صفحه ۲۱ در قسمت «فرمول های تطبیقی» شماره ماده ۱۷ جایگزین شماره مواد ۱۸ و ۱۹ شود:

۳- صفحه ۲۲ ماده ۱۶ قانون سابق شورا، به ماده ذیل اصلاح شود:

ماده ۱۶ - در موارد مقرر در ماده (۱۳) این قانون، شروع رسیدگی در شورا با درخواست کتبی یا شفاهی است. درخواست شفاهی در صورت مجلس قید می شود و به امضای خواهان یا متقاضی می رسد.

۴- صفحه ۳۵ ماده ۲۷ قانون سابق شورا، به مواد ذیل اصلاح شود:

ماده ۱۲- تبصره ۵ - آرای دادگاه صلح، قطعی است مگر در موارد زیر (ر.ک صص ۵۲ و ۵۳) که قابل تجدید نظر خواهی در دادگاه تجدید نظر استان است. (ر.ک صص ۵۲ و ۵۳)

ماده ۲۵ - اعتراض طرفین پرونده به تصمیم شورا و نیز اعتراض ثالث نسبت به گزارش اصلاحی و تصمیم شورا قابل طرح در دادگاه صلح همان حوزه قضائی است و چنانچه تصمیم یا گزارش اصلاحی توسط مرجع رسیدگی به اعتراض نقض شود، مرجع مذکور موظف است رأساً به پرونده رسیدگی و رأی صادر کند. **تبصره** - گزارش اصلاحی قطعی است. در صورتی که یکی از طرفین به دلیل عدم تطابق گزارش اصلاحی با توافق صورت گرفته، به گزارش اصلاحی اعتراض داشته باشد، با دستور دادگاه صلح اجرای گزارش اصلاحی متوقف و در همان دادگاه به اعتراض رسیدگی می شود.

۵- صفحه ۳۶ اضافه گردد مطابق تبصره ۵ ماده ۱۲ «اصولاً آرای دادگاههای صلح قطعی است مگر در موارد استثنائی»

۶- صفحه ۳۹ آخرین نکته قبل از ماده ۸، از عبارت (البته این حالت نسبت به آرای صادره شورا .... تا آخر) حذف گردد.

۷- صفحه ۴۶ در ماده ۵ ذیل استثنائات عبارت (آرای شورای حل اختلاف) حذف گردد.

۸- صفحه ۵۲ و ۵۳ مواد ۹ تا ۱۲ قانون سابق شورا با مواد ۱۲ تا ۱۴ قانون جدید که ذیلاً آمده است جایگزین گردد:

فصل دوم - حدود صلاحیت دادگاه صلح و شوراها

ماده ۱۱ - دعاوی زیر حتی با توافق طرفین قابل طرح در شورا نیست:

۱- اختلاف در اصل نکاح، اصل طلاق، بطلان نکاح، فسخ و انفساخ نکاح، بذل مدت و انقضای آن، رجوع، نسب، ولایت فهری و قیمومت ۲- اختلاف در اصل وقفیت و وصیت و تولیت ۳- دعاوی راجع به حجر و ورشکستگی ۴- دعاوی راجع به وجوه و اموال عمومی و دولتی و انفال ۵- اموری که به موجب قوانین دیگر در صلاحیت مراجع اختصاصی یا مراجع قانونی غیردادگستری می باشد.

ماده ۱۲ - صلاحیت های دادگاه صلح به شرح زیر است:

۱- دعاوی مالی تا نصاب یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال **تبصره** - رئیس قوه قضائیه می تواند نصاب مذکور در این بند را هر سه سال یک بار با رعایت تناسب تغییر شاخص سالانه که از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام می شود، تعدیل کند.

۲- دعاوی حقوقی تصرف عدوانی، مزاحمت و ممانعت از حق ۳- دعاوی راجع به جهیزیه، مهریه و نفقه تا نصاب مقرر در بند (۱) این ماده در صورتی که مشمول ماده (۲۹) قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱/۱۲/۱ نباشد. ۴- دعاوی و درخواست های مربوط به تخلیه عین مستأجره و تعدیل اجاره بها بجز دعاوی مربوط به سرقتی و حق کسب یا پیشه یا تجارت ۵- اعسار از پرداخت محکوم به در صورتی که دادگاه صلح نسبت به اصل دعوا رسیدگی کرده باشد. ۶- حصر ورثه، تحریر ترکه، مهر و موم و رفع آن ۷- تأمین دلیل ۸- قضای سازش موضوع ماده (۱۸۶) قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب (در امور مدنی) مصوب ۱۳۷۹/۱/۲۱ - جنبه عمومی و خصوصی کلیه جرائم غیر عمدی ناشی از کار یا تصادفات رانندگی ۱۰- جرائم عمدی مستوجب مجازات درجه هفت و هشت

۱۱- دعاوی اصلاح شناسنامه، استرداد شناسنامه، اصلاح مشخصات مدرک تحصیلی (به استثنای مواردی که در صلاحیت دیوان عدالت اداری است)، الزام به اخذ پایان کار، اثبات رشد، الزام به صدور شناسنامه، تصحیح و تغییر نام

تبصره ۱ - به کلیه جرائم مذکور در این ماده مستقیماً و بدون نیاز به کیفرخواست در دادگاه صلح رسیدگی می شود.

تبصره ۲ - دادگاه صلح با حضور رئیس یا دادرس علی البدل رسمیت می یابد. دادگاه صلح با رضایت طرفین، پرونده را برای حصول سازش به عضو یا اعضای شورا که در دادگاه مستقر می باشند یا شعبه شورا یا میانجی گری ارجاع می دهد. چنانچه حداکثر ظرف دو ماه موضوع منتهی به سازش شود، مراتب صورتجلسه و جهت اتخاذ تصمیم به قاضی دادگاه صلح اعلام می شود تا طبق مقررات اقدام کند. در صورت عدم حصول سازش، قاضی دادگاه صلح مطابق قانون، به موضوع رسیدگی کرده و مبادرت به صدور رأی می نماید.

تبصره ۳ - دادگاه صلح می تواند در ساعات غیراداری و یا در روزهای تعطیل نیز به دعاوی رسیدگی نماید و استقرار آن در محل شورا بلامانع است.

تبصره ۴ - (ر.ک ذیل صفحه ۸۹ در باب اختلاف در صلاحیت).

تبصره ۵ - آرای دادگاه صلح، قطعی است مگر در موارد زیر که قابل تجدید نظر خواهی در دادگاه تجدید نظر استان است:

الف - دعاوی موضوع بند (۱) این ماده در صورتی که خواسته بیشتر از نصف نصاب مذکور در آن بند باشد. **ب** - موارد موضوع بند (۹) این ماده نسبت به دیه یا ایش، در صورتی که میزان یا جمع آنها بیش از یک دهم دیه کامل یا معادل آن باشد. **پ** - موارد مذکور در بندهای (۲)، (۳) و (۴) این ماده؛ **ت** - موارد موضوع بند (۵) این ماده مشروط به اینکه اصل دعوا قابل اعتراض باشد. **ث** - جنبه عمومی جرائم غیرعمدی موضوع بند (۹) در صورتی که مجازات قانونی آن درجه شش یا بیشتر باشد. **ج** - جرائم عمدی تعزیری که مجازات قانونی آنها حبس درجه هفت باشد.

ماده ۱۳ - شوراها در موارد زیر حسب مورد با درخواست خواهان یا مدعی خصوصی یا شاکی برای صلح و سازش اقدام می نمایند:

۱ - کلیه امور مدنی و حقوقی. ۲ - جنبه خصوصی جرائم غیرقابل گذشت. ۳ - کلیه جرائم قابل گذشت

تبصره - در صورتی که رسیدگی شورا با درخواست یکی از طرفین صورت پذیرد و طرف دیگر تا پایان جلسه اول عدم تمایل خود را برای رسیدگی در شورا اعلام نماید، شورا درخواست را بایگانی و طرفین را به مرجع صالح راهنمایی می نماید.

ماده ۱۴ - از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون به دعاوی و جرائم مندرج در این قانون در دادگاه صلح رسیدگی می شود و شورا صرفاً در امر صلح و سازش مطابق احکام این قانون اقدام می کند.

۹ - صفحه ۵۶ انتهای صفحه «خواستنه دویت میلیون ریال در صلاحیت شورا» به «یک میلیارد ریال» اصلاح شود.

۱۰ - صفحه ۵۸ در تکت ۴ ماده ۲ قانون شورای سابق به (تبصره ۲ ماده ۳ و تبصره ۳ ماده ۵ قانون جدید شورا) اصلاح شود.

۱۱ - صفحه ۷۰ ماده ۹ قانون سابق شورا حذف شود و در متن انتهای صفحه اصلاح شود:

« مطابق بند ۷ ماده ۱۲ قانون جدید شورا، (تأمین دلیل) به جای شورای حل اختلاف در صلاحیت دادگاه صلح می باشد مگر دادگاه صلح تشکیل نیافته باشد که مطابق ماده ۳۴ قانون جدید همچنان در صلاحیت شورای حل اختلاف است.»

۱۲ - صفحه ۷۵ ماده ۲۱ قانون سابق شورا حذف گردد و دقت شود که امروزه دعاوی مزبور در صلاحیت دادگاه صلح است.

۱۳ - صفحه ۷۸ ماده ۹ قانون سابق شورا حذف و ماده زیر جایگزین آن گردد:

ماده ۱۲ - صلاحیت های دادگاه صلح به شرح زیر است: بند ۶ - حصر ورئه، تحریر ترکه، مهر و موم و رفع آن.

۱۴ - صفحه ۷۸ در انتهای صفحه ۹ قانون به ماده ۱۲ اصلاح و شورا به «دادگاه صلح» اصلاح گردد.

۱۵ - صفحه ۷۹ در قسمت «مهر و موم» شورا به «دادگاه صلح» اصلاح گردد.

۱۶ - صفحه ۸۹ ماده ۱۳ تا ۱۵ قانون سابق شورا حذف و ماده ذیل جایگزین شود.

ماده ۱۲ - تبصره ۴ - در صورت حدوث اختلاف بین دادگاههای صلح و همچنین سایر مراجع قضائی و غیرقضائی به ترتیب زیر اقدام می شود:

الف - در مورد دادگاههای صلح واقع در حوزه های قضائی شهرستان های یک استان و نیز اختلاف بین دادسراها یا دادگاههای حقوقی یا کیفری یا بخش حوزه قضائی یک استان، حل اختلاف با دادگاه تجدید نظر آن استان است.

ب - در مورد دادگاههای صلح واقع در حوزه های قضائی دو استان و نیز اختلاف بین دادگاه صلح و دادسراها یا دادگاههای حقوقی یا کیفری یا بخش حوزه قضائی دو استان، حل اختلاف با شعبه اول دادگاه تجدید نظر استانی است که مرجع قضائی آن استان آخرین قرار عدم صلاحیت را صادر نموده است.

پ - در مواردی که دادگاه صلح به صلاحیت مراجع غیرقضائی، از خود نفی صلاحیت کند، پرونده برای تعیین صلاحیت به دادگاه تجدید نظر استان ارسال می شود، تشخیص آن مرجع لازم الاتباع است.

۱۷ - صفحه ۹۲ اولین ستون سمت راست تحت عنوان «دادگاه عمومی» که مربوط به شورای حل اختلاف هست کاملاً حذف گردد و نکات

تبصره ۴ ماده ۱۲ که در صفحه ۸۹ آمد جایگزین شود. (رجوع کنید به اصلاحیه شماره قبلی)

۱۸ - صفحه ۹۷ تست شماره ۶ که مربوط به و کالت ۱۳۹۳ هست، اگر در حال حاضر طرح شود، پاسخ دادگاه صلح خواهد بود.

۱۹ - صفحه ۱۰۱ مواد ۲۰ و ۴۰ قانون شورا حذف و ماده ذیل جایگزین شود:

ماده ۱۸ - طرفین دعوی می توانند شخصاً در شورا حضور یافته یا از وکیل دادگستری استفاده نمایند. در موارد صلح و سازش استفاده از وکیل مدنی نیز در شورا مجاز است.

۲۰ - صفحه ۱۵۰ ماده ۱۶ قانون سابق شورا با ماده زیر جایگزین شود:

ماده ۱۶ - در موارد مقرر در ماده (۱۳) این قانون، شروع رسیدگی در شورا با درخواست کتبی یا شفاهی است. درخواست شفاهی در صورتجلسه قید می شود و به امضای خواهان یا متقاضی می رسد.

تبصره - درخواست رسیدگی باید متضمن موارد زیر باشد: ۱- نام و نام خانوادگی، نام پدر، نام شخص حقوقی، شناسه ملی و اقامتگاه طرفین دعوی. ۲- موضوع خواسته و همچنین تقویم آن در دعای مالی. ۳- موضوع درخواست یا شکایت. ۴- دلایل و مستندات خواسته، درخواست و یا شکایت.

۲۱- صفحه ۱۶۱ تبصره ۱ ماده ۹ قانون سابق شورا حذف شود. (ر.ک به بند ۲ تبصره ماده ۱۶ در شماره قبلی)

۲۲- صفحه ۱۲۳ دقت شود که حد نصاب صلاحیت شورای حل اختلاف به یک میلیارد ریال ارتقا یافته است.

۲۳- صفحه ۱۹۷ ماده ۱۹ قانون سابق شورا حذف گردد.

۲۴- صفحه ۳۱۶ مواد ۹ و ۲۲ قانون سابق شورا در بخش قوانین خاص کامل حذف شود.

۲۵- صفحه ۳۶۸ تست شماره ۳ آزمون وکالت ۱۳۹۳ در حال طبق قانون جدید شورا در صلاحیت دادگاه صلح است.

۲۶- صفحه ۳۷۵ ماده ۹ قانون سابق شورا حذف و ماده ذیل جایگزین شود:

ماده ۱۲ - صلاحیت های دادگاه صلح به شرح زیر است: ۲- دعای حقوقی تصرف عدوانی، مزاحمت و ممانعت از حق

۲۷- صفحه ۴۰۵ مواد قانون سابق شورا حذف و مواد ذیل جایگزین شود:

ماده ۱ - به منظور حل اختلاف و صلح و سازش بین اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی، شوراهای حل اختلاف که در این قانون به اختصار «شورا» نامیده می شوند، زیر نظر قوه قضائیه و با شرایط مقرر در این قانون تشکیل می گردند.

ماده ۱۲ - صلاحیت های دادگاه صلح به شرح زیر است: ۸- تقاضای سازش موضوع ماده (۱۸۶) قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب (در امور مدنی)

ماده ۱۳ - شوراها در موارد زیر حسب مورد با درخواست خواهان یا مدعی خصوصی یا شاکی برای صلح و سازش اقدام می نمایند:

۱- کلیه امور مدنی و حقوقی. ۲- جنبه خصوصی جرائم غیر قابل گذشت. ۳- کلیه جرائم قابل گذشت تبصره ۵ - در صورتی که رسیدگی شورا با درخواست یکی از طرفین صورت پذیرد و طرف دیگر تا پایان جلسه اول عدم تمایل خود را برای رسیدگی در شورا اعلام نماید، شورا درخواست را با بایگانی و طرفین را به مرجع صالح راهنمایی می نماید. **ماده ۱۴ -** از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون به دعای و جرائم مندرج در این قانون در دادگاه صلح رسیدگی می شود و شورا صرفاً در امر صلح و سازش مطابق احکام این قانون اقدام می کند. **ماده ۱۵ -** در کلیه جرائم قابل گذشت به استثنای مواردی که متهم، متواری یا مجهول المکان است، اختلافات و دعای خانوادگی و سایر دعای مدنی و حقوقی که به طور مستقیم در مرجع قضائی طرح می شود، مقام رسیدگی کننده و اجراکننده و همچنین مقام ارجاع قبل از ارجاع پرونده به شعبه و ثبت آن، پس از اتخاذ تصمیم در خصوص امور فوری، می توانند حسب مورد با توجه به کیفیت موضوع و امکان حل و فصل آن از طریق صلح و سازش و با لحاظ ترتیباتی جهت حفظ ادله جرم، جلوگیری از فرار متهم و رعایت حقوق شاکی و نظم عمومی و در صورت ضرورت انجام تحقیقات لازم، پرونده را با ذکر دلیل به شورا ارجاع نمایند.

تبصره - مقام رسیدگی کننده و اجراکننده و همچنین مقام ارجاع قبل از ارجاع پرونده به شعبه و ثبت آن، مکلفند قبل از ارجاع پرونده به شورا از عدم مخالفت طرفین پرونده با ارجاع پرونده به شورا اطمینان حاصل کنند و شورا قبل از شروع به رسیدگی پرونده های موضوع این ماده، طرف یا طرفین پرونده را از حق مخالفت با ارجاع پرونده به شورا مطلع سازد.

ماده ۲۰ - در اجرای مواد (۱۳) و (۱۵) این قانون، شورا پس از دعوت خوانده یا مشتکی عنه نسبت به تشکیل جلسه، اقدام و در صورت حصول سازش میان طرفین، میادرت به صدور گزارش اصلاحی می کند و در موارد موضوع ماده (۱۳) این قانون، پرونده در شورا بایگانی و در موارد موضوع ماده (۱۵) این قانون، نتیجه به همراه تصویری از گزارش اصلاحی به آن مرجع قضائی ارسال می شود تا مرجع مزبور نسبت به مختومه کردن پرونده با دستور اداری اقدام کند.

تبصره ۱ - چنانچه توافق و سازش طرفین متضمن حق، تکلیف یا تعهدی باشد، موارد در گزارش اصلاحی به صورت صریح و مشخص با قید حقوق و تعهدات طرفین و نحوه و زمان اجرای تعهد ذکر می شود. **تبصره ۲ -** در مواردی که طرفین، سازش خود را منوط به نظر کارشناس مرضی الطرفین، داور یا میانجی می کنند، شورا ضمن ارجاع، نظریه اشخاص مذکور را اخذ و در صورت عدم مغایرت با قوانین و مقررات و التزام طرفین به آن، مفاد آن را در گزارش اصلاحی منعکس می کند. نظرات اشخاص مذکور بدون انعکاس در گزارش اصلاحی قابلیت اجرا ندارد. **تبصره ۳ -** در کلیه دعای مالی ارجاعی از مراجع قضائی که هزینه دادرسی در مرجع مذکور پرداخت شده است، در صورت حصول سازش بین طرفین، هزینه دادرسی به نصف کاهش می یابد و مازاد به خواهان بازگردانده می شود و باقی به عنوان درآمد های موضوع ماده (۳۸) این قانون محسوب می شود. دولت مکلف است ساز و کار اجرایی این تبصره را در قوانین بودجه سنواتی پیش بینی کند.

تبصره ۴ - رسیدگی به دعای راجع به اموال غیرمنقول که فاقد سند رسمی هستند، صرفاً در صلاحیت مرجع صالح قضائی است.

ماده ۲۱ - در اجرای مواد (۱۳) و (۱۵) این قانون، در صورتی که شورا با برگزاری حداقل دو جلسه طرف سه ماهه موفق به ایجاد صلح و سازش بین طرفین نشود، پرونده در شورا بایگانی و در صورت درخواست خواهان یا مدعی خصوصی به مرجع قضائی صالح ارسال می گردد. چنانچه پرونده از مراجع قضائی ارجاع شده باشد، گزارش اقدامات و نتیجه به آن مرجع ارسال می شود.

۲۸- صفحه ۴۰۷ در تحلیل سازش شورای مواد قانون جدید شورا که در شماره قبلی بیان شد لحاظ گردد.

۲۹- صفحه ۴۱۰ ماده ۲۴ قانون سابق شورا حذف شود.

۳۰- صفحه ۴۸۰ ماده ۲۲ قانون سابق شورا حذف شود.

۳۱- صفحه ۵۲۵ و ۵۲۶ در قسمت منابع، قانون جدید شورا ذکر شود.

موارد قابل اعمال در جلد (۲) شرح فرمولاسیون آیین دادرسی مدنی در نظم تطبیقی با قوانین خاص

۱- صفحه ۲۲ مواد ۲۵ و ۲۶ قانون سابق شورا حذف گردد. نحوه صدور حکم غیابی در دادگاه صلح همانند سایر دادگاه است.

۲- صفحه ۷۸ ماده ۲۷ قانون سابق شورا حذف گردد و ماده ذیل جایگزین شود:

ماده ۱۲- تبصره ۵- آرای دادگاه صلح، قطعی است مگر در موارد زیر که قابل تجدید نظرخواهی در دادگاه تجدید نظر استان است:

- الف- دعای موضوع بند (۱) این ماده در صورتی که خواسته بیشتر از نصف نصاب مذکور در آن بند باشد. ب- موارد موضوع بند (۹) این ماده نسبت به دیه یا ایش، در صورتی که میزان یا جمع آنها بیش از یک دهم دیه کامل یا معادل آن باشد. پ- موارد مذکور در بندهای (۱)، (۲)، (۳) و (۴) این ماده؛ ت- موارد موضوع بند (۵) این ماده مشروط به اینکه اصل دعوا قابل اعتراض باشد. ث- جنبه عمومی جرائم غیر عمدی موضوع بند (۹) در صورتی که مجازات قانونی آن درجه شش یا بیشتر باشد.
- ج- جرائم عمدی تعزیری که مجازات قانونی آنها حبس درجه هفت باشد. (برای ملاحظه بندهای مربوطه رجوع کنید به جلد اول کتاب شرح فرمولاسیون (ص ۵۲ و ۵۳))

۳- صفحه ۸۴ دقت شود که در حال حاضر مطابق قانون جدید شورا، حد نصاب صلاحیت دادگاه صلح به یک میلیارد ریال ارتقا یافته است. همچنین نکته شماره ۲ در این صفحه حذف شود.

۴- صفحه ۹۰ در اینفوگرافی آرای قابل فرجام، شوراها کامل حذف گردد.

۵- صفحه ۹۱ دقت شود که در حال حاضر مطابق قانون جدید شورا، حد نصاب صلاحیت دادگاه صلح به یک میلیارد ریال ارتقا یافته است.

۶- صفحه ۱۴۱ تست شماره ۱ با توجه به دادگاه های صلح در حال حاضر منتفی است. همچنین در اینفوگرافی شورا حذف گردد.

۷- صفحه ۲۵۸ دقت شود که در حال حاضر مطابق قانون جدید شورا، حد نصاب صلاحیت دادگاه صلح به یک میلیارد ریال ارتقا یافته است.

۸- صفحه ۲۶۱ توضیحات مربوط به شورا حذف و ماده ذیل لحاظ گردد:

ماده ۱۹- هزینه دادرسی در دادگاههای صلح حسب مورد مطابق هزینه دادرسی در محاکم دادگستری است و هزینه دادرسی شورا در موارد موضوع ماده (۱۳) این قانون، در دعای کیفری و دعای حقوقی غیرمالی معادل هزینه دادرسی در محاکم دادگستری و در دعای مالی هزینه دادرسی معادل پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه دادرسی در محاکم دادگستری است. تبصره ۵- در صورتی که پرونده از سوی مرجع قضائی جهت صلح یا سازش به شورا ارجاع شود، چنانچه هزینه دادرسی پرداخت شده باشد، هزینه دادرسی مجدد دریافت نمی شود.

ماده ۲۰- تبصره ۳- در کلیه دعای مالی ارجاعی از مراجع قضائی که هزینه دادرسی در مرجع مذکور پرداخت شده است، در صورت حصول سازش بین طرفین، هزینه دادرسی به نصف کاهش می یابد و مزاد به خواهان بازگردانده می شود و مابقی به عنوان درآمدهای موضوع ماده (۳۸) این قانون محسوب می شود. دولت مکلف است ساز و کار اجرایی این تبصره را در قوانین بودجه سنواتی پیش بینی کند.

ماده ۳۸- درآمد حاصل از هزینه دادرسی و نیم عشر اجرایی گزارش اصلاحی موضوع این قانون و سایر موارد قانونی به خزانه داری کل کشور واریز و معادل صد درصد (۱۰۰٪) مبلغ واریزی از محل اعتبار خاصی که به همین منظور هر ساله در قانون بودجه کل کشور منظور می شود به عنوان درآمد اختصاصی به شوراها اختصاص داده می شود. دولت مکلف است معادل مبالغ پیش بینی شده در قانون بودجه هر ساله کل کشور را پرداخت نماید تا در موارد زیر هزینه گردد: ۱- پرداخت حقوق و پاداش ۲-

هزینه ساخت، اجاره و تعمیرات ساختمان و تجهیزات و هزینه های اداری با تشخیص مرکز ۳- بیمه تأمین اجتماعی کارکنان استخدامی

۹- صفحه ۳۰۵ ماده ۴۹ قانون سابق شورا حذف گردد و مواد ذیل جایگزین شود.

ماده ۸- حضات، کارکنان دادگستری، وکلای دادگستری (اعم از وکلای عضو کانون های وکلای مرکز و کلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه)، کارشناسان رسمی دادگستری، نیروهای نظامی، انتظامی و اطلاعاتی اعم از نیروهای وزارت اطلاعات، سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و حراست و حفاظت دستگاههای اجرایی، صاحبان امتیاز خدمات الکترونیک قضائی و سردفتران، داوران و میانجی گران، در زمان اشتغال حق عضویت در شورا را ندارند.

ماده ۲۰- تبصره ۲- در مواردی که طرفین، سازش خود را منوط به نظر کارشناس مرضی طرفین، داور یا میانجی می کنند، شورا ضمن ارجاع، نظریه اشخاص مذکور را اخذ و در صورت عدم مغایرت با قوانین و مقررات و التزام طرفین به آن، مفاد آن را در گزارش اصلاحی منعکس می کند. نظرات اشخاص مذکور بدون انعکاس در گزارش اصلاحی قابلیت اجرا ندارد.

۱۰- صفحه ۳۱۱ ماده ۴۹ قانون سابق شورا حذف گردد و نکات مطرح در شماره قبل مد نظر قرار گیرد.

۱۱- صفحه ۳۲۶ در زیرنویس شماره ۱ ماده ۴۹ قانون سابق شورا حذف گردد.

۱۲- صفحه ۳۶۹ در انتهای صفحه شورای حل اختلاف به «دادگاه صلح» اصلاح گردد.

۱۳- صفحه ۳۷۰ در ابتدای صفحه شورای حل اختلاف به «دادگاه صلح» اصلاح گردد.